

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการวางแผนกำลังคนสำหรับข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) โดยมุ่งเน้นการวางแผนกำลังคนใน 2 ด้านคือ

1.1 จำนวนของครู เพื่อคาดคะเนจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) และฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539)

1.2 การพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอนให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของผู้ปฏิบัติการสอนอย่างแท้จริง

2. เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูที่ได้จากการวิจัยกับมาตรการการพัฒนาบุคคลสายผู้สอน ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ตลอดจนวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนและแรงงานในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิจัยเพื่อคาดคะเนจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการ ปี พ.ศ.2530-2539 โดยใช้หลักเกณฑ์ในการคำนวณหาจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการจากตัวแบบ 3 ตัวแบบคือ

ตัวแบบที่ 1 ตัวแบบคาดคะเนจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการ โดยคำนวณจากจำนวนนักเรียนชั้นป.1 - ป.6 ของแต่ละจังหวัด ในปี พ.ศ. 2530-2539

ตัวแบบที่ 2 ตัวแบบคาดคะเนจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการ โดยคำนวณจากจำนวนห้องเรียนชั้น ป.1-ป.6 ของแต่ละจังหวัดในปี พ.ศ.2530-2539

ตัวแบบที่ 3 ตัวแบบคาดคะเนจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการ โดย
คำนวณจากจำนวนนักเรียนและจำนวนห้องเรียนชั้น ป.1-ป.6 ของแต่ละจังหวัดในปี พ.ศ.
2530-2539

ในการดำเนินการวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่เกิดในแต่ละ
จังหวัดทั่วประเทศปี พ.ศ.2518-2529 และจำนวนประชากรที่คาดว่าจะเกิดในปี พ.ศ.
2530-2532 จำนวนนักเรียนและจำนวนห้องเรียนชั้น ป.1-ป.6 ปี พ.ศ.2524-2529
จำนวนข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา และจำนวนข้าราชการครูที่บรรจุใหม่ใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สปช. ปี พ.ศ.2525-2529 และจำนวนอัตรากำลังข้าราชการ
ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สปช. ปี งบประมาณ 2529

ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาคำนวณอัตราการเข้าเรียนชั้น ป.1 พ.ศ.2530
-2539 อัตราการเลื่อนชั้น ป.2-ป.6 พ.ศ.2530-2539 อัตราการเปลี่ยนแปลงของห้อง
เรียนชั้น ป.1-ป.6 พ.ศ.2530-2539 และอัตราการสูญเสียครูเฉลี่ย เพื่อคาดคะเนจำนวน
นักเรียนและจำนวนห้องเรียนชั้น ป.1-ป.6 พ.ศ.2530-2539 จึงนำมาคาดคะเนจำนวน
ข้าราชการครูที่ต้องการในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)
และฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) จากตัวแบบ 3 ตัวแบบ และเปรียบเทียบจำนวนครูที่
คาดคะเนได้นั้นกับอัตรากำลังข้าราชการครูในปีงบประมาณ 2529 เพื่อคำนวณหาอัตรากำลัง
ข้าราชการครูที่ต้องการสุทธิในปี พ.ศ.2530-2539 รวมทั้งคำนวณจำนวนข้าราชการครูที่
สูญเสียในปี พ.ศ.2530-2539 จากอัตราการสูญเสียครูเฉลี่ย เพื่อคำนวณหาจำนวนข้าราชการ
ครูที่ต้องการสุทธิ ในปี พ.ศ.2530-2539 จากตัวแบบแต่ละตัวแบบ

ตอนที่ 2 การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน
ของข้าราชการครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey research)
โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างระบุปัญหาในการ
ปฏิบัติงาน และความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน 3 ด้านคือ
(1) ด้านความรู้ของครู (2) ด้านทักษะในการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน
และ (3) ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการฝึกและการจัดกิจกรรม

เสริมหลักสูตร โดยให้กลุ่มตัวอย่างระบุปัญหาในการปฏิบัติงาน และความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ด้วยการประมาณค่าระดับปัญหาและความต้องการ เป็น 5 ระดับ คือสมรรถภาพนั้น เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน หรือต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพนั้นมากที่สุด (5), มาก (4), น้อย (3), น้อยที่สุด (2) และไม่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน หรือไม่ต้องการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพนั้นเลย (1) แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลนี้มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.985

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสถิติ (Herbert Arkin and Raymond R. Calton 1957 : Table 19) จากตารางปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,151 คน ประกอบด้วยข้าราชการครูสายผู้สอน 398 คน ผู้บริหาร 394 คนและศึกษานิเทศก์ 359 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างผสม (Multistage Sampling) และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากสำนักงาน ก.ค. เพื่อใช้เป็นหนังสือนำในการจัดส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด / อำเภอ / กิ่งอำเภอ ที่ข้าราชการครูสังกัดอยู่ โดยระบุรายชื่อข้าราชการครูที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด / อำเภอ / กิ่งอำเภอ ดังกล่าวเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมายังสำนักงาน ก.ค.

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการทางสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSSหาค่าร้อยละในการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และปัญหาในการปฏิบัติงาน และความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน หาค่าอัตราส่วนวิกฤต t (t - distribution) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของอัตราส่วนระหว่างครูกับจำนวนนักเรียน และอัตราส่วนระหว่างห้องเรียนกับจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของคุรุสภา และตามความต้องการของข้าราชการครูโดยส่วนรวม และความแตกต่างระหว่างครูผู้สอนและผู้บริหารที่มีต่อความต้องการเพิ่มอัตรากำลังครูผู้สอน การวิเคราะห์ความแปรปรวน 1 ตัวประกอบ (ANOVA) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการ

สอนระหว่างข้าราชการครูสายผู้สอน ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ และระหว่างข้าราชการครู ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งต่างกัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระคือ เพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอน เขตการศึกษา จำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน อาชีพของผู้ปกครองนักเรียน ทำเลที่ตั้งของโรงเรียน และบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน กับตัวแปรตามคือ ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้ง 3 ด้าน และหาค่าน้ำหนักการพยากรณ์ (β) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 95 % เพื่อนำไปใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาริวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นการคาดคะเนจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการปี พ.ศ.2530-2539 และตอนที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.)

ตอนที่ 1 การวิจัยเพื่อคาดคะเนจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) และฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539)

1. ผลการคาดคะเนจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

1.1 ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีแนวโน้มลดลง กล่าวคือ จากจำนวน 6,014,187 คน ในปี พ.ศ. 2530 จนเหลือเพียง 5,812,085 คน ในปี พ.ศ.2534 ทั้งนี้เนื่องจากประชากรที่เข้าสู่ระบบโรงเรียนในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 มีแนวโน้มลดลง

1.2 ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีแนวโน้มลดลงเช่นกันในช่วงต้นแผนฯ (พ.ศ. 2535-2536) และจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในช่วงปลายแผนฯ (พ.ศ.2537-2539) ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องมาจากประชากรที่เข้าสู่ระบบโรงเรียนเช่นกัน

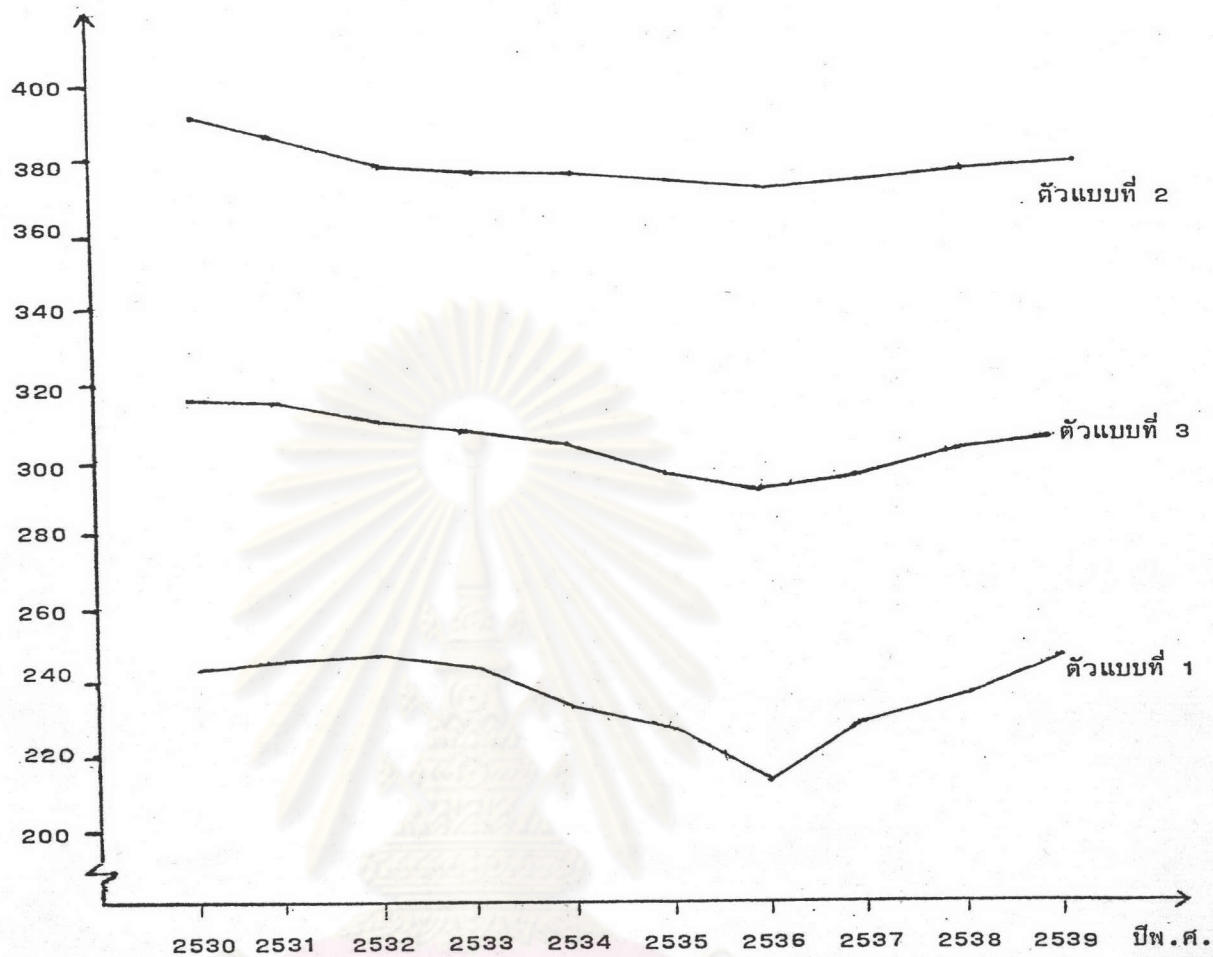
2. ผลการคาดคะเนจำนวนห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 พบว่า ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) และฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-

2539) จำนวนห้องเรียนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงเล็กน้อยในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 6 (อัตราการเปลี่ยนแปลงของห้องเรียนเฉลี่ย = 0.971) และอัตราการเปลี่ยนของห้องเรียนจะคงที่ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 7 (อัตราการเปลี่ยนแปลงของห้องเรียนเฉลี่ย = 1.001) ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องมาจากจำนวนนักเรียนมีแนวโน้มลดลง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงไม่มีนโยบายที่จะเพิ่มจำนวนห้องเรียนแต่ประการใด แต่เหตุที่จำนวนห้องเรียนมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยจนเกือบคงที่ เป็นเพราะการประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งจะต้องเปิดการศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกโรงเรียน นั่นคือทุกโรงเรียนจึงมีห้องเรียนอย่างน้อยจำนวน 6 ห้องเรียน

3. ผลการคาดคะเนจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการทั้ง 3 ตัวแบบ พบว่า ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) จำนวนข้าราชการครูที่ต้องการมีแนวโน้มลดลง และมีแนวโน้มลดลงเช่นกันในช่วงต้นแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2536) แต่จะเพิ่มขึ้นตามลำดับในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2537-2539) ดังรายละเอียดจำนวนข้าราชการครูจากการคาดคะเนในแผนภาพที่ 1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จำนวนข้าราชการครู (พันคน)

แผนภาพที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนข้าราชการครูที่คาดคะเนได้ในแต่ละตัวแบบ

จากแผนภาพที่ 1 พบว่า การคาดคะเนตามตัวแบบที่ 1 มีความต้องการข้าราชการครูน้อยที่สุด และตัวแบบที่ 2 มีความต้องการข้าราชการครูมากที่สุด

4. ผลการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการจากทั้ง 3 ตัวแบบ กับอัตราค่าจ้างข้าราชการครูที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่า ตามตัวแบบที่ 1 และ 3 นั้น อัตราค่าจ้างข้าราชการครูที่มีอยู่มีมากเกินกว่าความต้องการตลอดช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 และฉบับที่ 7

ส่วนตัวแบบที่ 2 มีความต้องการข้าราชการครูมากที่สุด กล่าวคือในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 ต้องการอัตราค่าจ้างข้าราชการครูเพิ่มขึ้น 29,460

ตำแหน่ง แต่ไม่ต้องการอัตรากำลังข้าราชการครูเพิ่มขึ้นอีกเลยตลอดช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7

5. ผลการเปรียบเทียบระหว่างจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการจากทั้ง 3 ตัวแบบ กับจำนวนข้าราชการครูที่มีอยู่ในปัจจุบัน พบว่า ตามตัวแบบที่ 1 นั้น จำนวนข้าราชการครูที่มีอยู่จำนวนมากเกินกว่าความต้องการตลอดช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และฉบับที่ 7 โดยมีจำนวนมากเพียงพอที่จะชดเชยจำนวนข้าราชการครูที่จะสูญเสียไปในแต่ละปี

สำหรับตัวแบบที่ 2 และ ตัวแบบที่ 3 นั้น จำนวนข้าราชการครูที่มีอยู่เมื่อหักออกด้วยจำนวนครูที่สูญเสียในแต่ละปีแล้ว ปรากฏว่าจำนวนข้าราชการครูที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 มีความต้องการข้าราชการครูเพิ่มขึ้นจำนวน 92,651 คน และ 15,317 คน ตามตัวแบบที่ 2 และ 3 ตามลำดับ และในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 มีความต้องการข้าราชการครูเพิ่มขึ้นจำนวน 49,991 คน และ 44,975 คน ตามตัวแบบที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.)

1. ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงาน และความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอน สังกัด สปช. พบว่าสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่เป็นปัญหาในการปฏิบัติการสอนในระดับน้อย ($2.500 \leq \bar{x} \leq 3.499$) มีจำนวน 50 สมรรถภาพ มีเพียง 10 สมรรถภาพที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติการสอนในระดับมาก ($3.500 \leq \bar{x} \leq 4.999$) และข้าราชการครูสายผู้สอนมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครูในระดับมาก ($\bar{x} = 3.626$ S.D. = 0.890) โดยต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้เกี่ยวกับหลักการวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.028$ S.D. = 1.058)

1.2 มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย ($\bar{x} = 3.117$ S.D. = 0.836) โดยต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ในด้านจริยธรรม ศิลปะศึกษา พลศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ และกิจกรรมสร้างนิสัยเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 3.855$ S.D. = 1.152)

1.3 มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการฝึกและการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรในระดับมาก ($\bar{x} = 3.517$ S.D. = 0.963) โดยต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการฝึกและการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดศูนย์การเรียนเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.016$ S.D. = 1.029)

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนระหว่างข้าราชการครูสายผู้สอน ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ พบว่าข้าราชการครูทั้ง 3 กลุ่มมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้งด้านความรู้ของครู ด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยศึกษานิเทศก์มีความคิดเห็นว่าข้าราชการครูสายผู้สอนมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนมากที่สุด แต่ข้าราชการครูสายผู้สอนเองต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนน้อยกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน ระหว่างข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งต่างกัน โดยจำแนกทำเลที่ตั้งของโรงเรียนเป็น 4 ประเภทคือ (1) ระบบสาธารณูปโภคของชุมชน (2) แหล่งอุตสาหกรรม (3) การใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพของชุมชน และ (4) ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรียนในชุมชน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

3.1 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งในชุมชนที่มีระบบสาธารณูปโภคต่างกัน ชุมชนที่อยู่ย่านอุตสาหกรรมต่างกัน และโรงเรียนที่มี

ตำแหน่งที่ตั้งในชุมชนต่างกัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 95 %

3.2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในชุมชนที่มีการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 95 % มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครูและด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรไม่แตกต่างกัน แต่มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในชุมชนที่มีการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพน้อย (คือ มีจำนวนผู้ใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพน้อยกว่า 50 % ของผู้ประกอบอาชีพนั้น) มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านนี้มากกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในชุมชนที่มีการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพมาก

4. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนกับตัวแปรต่าง ๆ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 95 % พบว่า

4.1 อายุของข้าราชการครูสายผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู และด้านทักษะในการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

4.2 คุณวุฒิของข้าราชการครูสายผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร

4.3 ประสบการณ์ในการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู

4.4 เขตการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้ง 3 ด้าน

4.5 จำนวนห้องเรียน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู และด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการ

เรียนการสอน โดยมีความสัมพันธ์กันทางลบ

4.6 จำนวนนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้ง 3 ด้าน

4.7 อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 8 อาชีพ มีเพียง 2 อาชีพที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน ได้แก่ อาชีพเกษตรกรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู และด้านทักษะในการใช้หลักสูตร / และการจัดการเรียนการสอน และอาชีพค้าขายมีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู

4.8 ตัวแปรเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของโรงเรียนจำนวน 4 ตัวแปร มีเพียงตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพในชุมชนเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

4.9 ตัวแปรเกี่ยวกับบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนจำนวน 20 ตัวแปร มีเพียง 2 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน ได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับงานวิชาการของผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครูและด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และตัวแปรเกี่ยวกับความสนใจของผู้บังคับบัญชาให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอนและการเตรียมการสอน เป็นรายคาบ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดทำกิจกรรม เสริมหลักสูตร

5. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ทุกคู่ (R) และค่านำหนักตัวพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ (β) ระหว่างความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน กับตัวพยากรณ์ต่าง ๆ พบว่า

5.1 ตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติ การสอนด้านความรู้ของครู มีจำนวน 16 ตัว ดังนี้ เพศ อายุ และคุณวุฒิของข้าราชการ ครูสายผู้สอน จำนวนห้องเรียน อาชีพเกษตรกรรม ค่าขาย รับราชการ ชุมชนที่มีรถประจำทางผ่านโรงเรียน หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ที่เคยได้รับการอบรมแล้ว ความสนใจของผู้บังคับบัญชาในการจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการ ความบ่อยครั้งของการได้รับเชิญให้ครูเข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาในแต่ละปี การให้ความสำคัญกับงานวิชาการของผู้บังคับบัญชา ความสนใจของผู้บังคับบัญชาให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอน และการเตรียมการสอนเป็นรายคาบ การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครูผลิตเอกสารเพื่อประกอบการเรียนการสอน การเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับการอบรม สัมมนา ในระหว่างเพื่อนร่วมงาน และการให้ความร่วมมือช่วยเหลืองานวิชาการระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน

5.2 ตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติ การสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนมีจำนวน 27 ตัว ดังนี้ เพศ อายุ และคุณวุฒิของข้าราชการครูสายผู้สอน เขตการศึกษา จำนวนนักเรียน อาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ กรรมการ แหล่งอุตสาหกรรมในชุมชน ลักษณะการใช้เทคโนโลยีในชุมชน ที่ตั้งของโรงเรียน การเข้ารับการอบรมในระหว่างปี พ.ศ.2525-2529 การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ความสนใจของผู้บังคับบัญชาในการจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการ (Work Shop) การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครู เข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนา การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนา การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครูได้อภิปรายปัญหาการเรียนการสอน ความสนใจของผู้บังคับบัญชาในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการกับกลุ่มโรงเรียน การให้ความสำคัญกับงานวิชาการของผู้บังคับบัญชา การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครูทำแผนการสอน ความสนใจของผู้บังคับบัญชาให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอน และการเตรียมการสอนเป็นรายคาบ การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครูผลิตเอกสารเพื่อประกอบการเรียนการสอน การส่งเสริมของผู้บังคับบัญชาให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ การเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับการอบรม สัมมนาในระหว่างเพื่อนร่วมงาน การให้ความร่วมมือช่วยเหลืองานวิชาการระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ความรู้สึกไม่พอใจต่อการสอน

แทนเพื่อนที่ไปลาศึกษาต่อ ประชุม อบรม หรือสัมมนา

5.3 ตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติ การสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร มีจำนวน 17 ตัว ดังนี้ เพศ อายุ และคุณวุฒิของข้าราชการครูสายผู้สอน จำนวน ห้องเรียน จำนวนนักเรียน อาชีพเกษตรกรรวม ชุมชนที่มีน้ำประปาใช้ ลักษณะการใช้เทคโนโลยี ในการประกอบอาชีพของชุมชน ที่ตั้งของโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมตั้งแต่ ปี พ.ศ.2525-2529 การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครูเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา การ สนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครูได้แสดงผลงานวิชาการ การให้ความสำคัญกับงานวิชาการ ของผู้บังคับบัญชา ความสนใจของผู้บังคับบัญชาให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอน และการเตรียม การสอน เป็นรายคาบ การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาให้ครูผลิต เอกสาร เพื่อประกอบการเรียน การสอน การให้ความร่วมมือช่วยเหลืองานวิชาการระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน และความรู้สึกไม่พอใจต่อการสอนแทนเพื่อนที่ไปศึกษาต่อ ประชุม อบรม หรือสัมมนา

5.4 ตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติ การสอนทั้ง 3 ด้าน มีจำนวน 8 ตัวคือ เพศ อายุ และคุณวุฒิของข้าราชการครูสายผู้สอน อาชีพของผู้ปกครองนักเรียนด้าน เกษตรกรรม และบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน เกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับงานวิชาการของผู้บังคับบัญชา ความสนใจของผู้บังคับบัญชา ให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอน และการเตรียมการสอนเป็นรายคาบ การสนับสนุนของผู้บังคับ บัญชาให้ครูผลิต เอกสาร เพื่อประกอบการเรียนการสอน การให้ความร่วมมือช่วยเหลืองาน วิชาการระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน

5.5 สมการพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติทางการ การสอนทั้ง 3 ด้าน รวม 60 สมการ เสนอไว้ในภาคผนวก ข.

6. การทดสอบสมมุติฐาน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติในระดับความเชื่อมั่น 95 % ปรากฏผล ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 : อัตราส่วนระหว่างครูกับจำนวนนักเรียน ตามเกณฑ์ มาตรฐานของคุรุสภาและตามความต้องการของข้าราชการครูโดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกัน

จากการคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต t (t - distribution) ด้วยวิธีการทดสอบค่าเฉลี่ยในหนึ่งกลุ่ม (one - sample test on mean) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 1 พบว่า อัตราส่วนระหว่างครูกับจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของครูสภา และความต้องการของข้าราชการครูโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งจะปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 33

สมมุติฐานที่ 2 : อัตราส่วนระหว่างห้องเรียนกับจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของครูสภา และตามความต้องการของข้าราชการครูโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

จากการคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต t (t - distribution) ด้วยวิธีการทดสอบค่าเฉลี่ยในหนึ่งกลุ่ม (one - sample test on mean) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 2 พบว่า อัตราส่วนระหว่างห้องเรียนกับจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานของครูสภา และตามความต้องการของข้าราชการครูโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งจะปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 34

สมมุติฐานที่ 3 : ข้าราชการครูสายผู้สอน ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอนไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน 1 ตัวประกอบ (ANOVA) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 3 พบว่า ข้าราชการครูสายผู้สอน ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอนทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 40 ถึงตารางที่ 45

สมมุติฐานที่ 4 : ข้าราชการครูสายผู้สอนและผู้บริหาร มีความต้องการเพิ่มอัตรากำลังข้าราชการครูสายผู้สอนไม่แตกต่างกัน

จากการคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต t (t - distribution) แบบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเป็นอิสระจากกัน (independent sample) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 4 พบว่า ข้าราชการครูสายผู้สอน และผู้บริหารมีความต้องการเพิ่มอัตรากำลังข้าราชการครูสายผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียด

ละเอียดในตารางที่ 35

สมมุติฐานที่ 5 : ทำเลที่ตั้งของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้ความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนไม่แตกต่างกัน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งทำเลที่ตั้งของโรงเรียนออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ จึงขอจำแนกสมมุติฐานที่ 5 เป็น 4 สมมุติฐานย่อย ดังนี้

สมมุติฐานที่ 5.1 : โรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งในชุมชนที่มีระบบสาธารณสุขโรคที่แตกต่างกัน ทำให้ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน 1 ตัวประกอบ (ANOVA) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 5.1 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งในชุมชนที่มีระบบสาธารณสุขโรคแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 46 ถึงตารางที่ 48

สมมุติฐานที่ 5.2 : โรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งในชุมชนที่อยู่ในย่านอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน ทำให้ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนไม่แตกต่างกัน

จากการคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต t (t - distribution) แบบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเป็นอิสระจากกัน (independent sample) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 5.2 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งในชุมชนที่อยู่ในย่านอุตสาหกรรมแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 49

สมมุติฐานที่ 5.3 โรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งในชุมชนที่มีการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ทำให้ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนไม่แตกต่างกัน

จากการคำนวณค่าอัตราส่วนวิกฤต t (t - distribution) แบบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเป็นอิสระจากกัน (independent sample) เพื่อทดสอบ

สมมุติฐานที่ 5.3 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งในชุมชนที่มีการใช้เทคโนโลยีในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครูและด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านทักษะการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงยอมรับสมมุติฐานที่ 5.2 เฉพาะความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู และด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและการฝึกและการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร แต่จะปฏิเสธสมมุติฐานที่ 5.2 เฉพาะความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดในตารางที่ 50 ถึงตารางที่ 52.

สมมุติฐานที่ 5.4 : โรงเรียนที่มีตำแหน่งที่ตั้งในชุมชนที่แตกต่างกัน ทำให้ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนไม่แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน 1 ตัวประกอบ (ANOVA)

เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 5.4 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีตำแหน่งที่ตั้งในชุมชนแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนแตกต่างกันทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 53 ถึง ตารางที่ 55

สมมุติฐานที่ 6 : บรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน

จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient (r)) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 6 พบว่า บรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับงานวิชาการของผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครูและด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเกี่ยวกับความสนใจของผู้บังคับบัญชาให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอนและการเตรียมการสอน เป็นรายคาบ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะ

ในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดทำกิจกรรม เสริมหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนอื่น ๆ จำนวน 18 ตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติ การสอนทั้ง 3 ด้าน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ 6 เฉพาะบรรยากาศทางวิชาการเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับงานวิชาการของผู้บังคับบัญชา และความสนใจของผู้บังคับบัญชาให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอนและการเตรียมการสอนเป็นรายคาบ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู ด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดทำกิจกรรม เสริมหลักสูตร ในตัวแปรแรกและหลังตามลำดับ แต่จะยอมรับสมมุติฐานที่ 6 สำหรับบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนอื่น ๆ จำนวน 18 ตัวแปร และตัวแปรทั้งสองข้างต้นเฉพาะความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดทำกิจกรรม เสริมหลักสูตร ในตัวแปรเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับงานวิชาการของผู้บังคับบัญชา และด้านความรู้ของครูและด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในตัวแปร เกี่ยวกับความสนใจของผู้บังคับบัญชาให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอนและการเตรียมการสอนเป็นรายคาบ ดังรายละเอียดในตารางที่ 56

สมมุติฐานที่ 7 : อายุ และคุณวุฒิของข้าราชการครูสายผู้สอน ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน

จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient (r)) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 7 พบว่าอายุของข้าราชการครูสายผู้สอนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู และด้านทักษะในการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน และคุณวุฒิของข้าราชการครูสายผู้สอนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดทำกิจกรรม เสริมหลักสูตร ซึ่งจะปฏิเสธสมมุติฐานที่ 7 ในกรณีดังกล่าวข้างต้น แต่จะยอมรับสมมุติฐานที่ 7 เฉพาะกรณีอายุมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน

ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกรณีคุณวุฒิของข้าราชการครูสายผู้สอน มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู และด้านทักษะในการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดในตารางที่ 56

สมมุติฐานที่ 8 : ประสพการณ์ในการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอน ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน

จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient (r)) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 8 พบว่า ประสพการณ์ในการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู แต่มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนั้นจึงยอมรับสมมุติฐานที่ 8 เฉพาะความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนและด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่จะปฏิเสธสมมุติฐานที่ 8 เฉพาะความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู ดังรายละเอียดในตารางที่ 56

สมมุติฐานที่ 9 : จำนวนห้องเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน

จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product - Moment Correlation Coefficient (r)) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 9 พบว่า จำนวนห้องเรียน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู และด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน แต่มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการฝึกและ

จัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ดังนั้นจึงยอมรับสมมุติฐานที่ ๑ เฉพาะความต้องการพัฒนา
สมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและ
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่จะปฏิเสธสมมุติฐานที่ ๑ เฉพาะความต้องการพัฒนา
สมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู และด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและ
การจัดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดในตารางที่ 56

สมมุติฐานที่ 10 : จำนวนนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการ
พัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน

จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson
Product - Moment Correlation Coefficient (r)) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ 10
พบว่า จำนวนนักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความต้องการพัฒนา
สมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนทั้ง 3 ด้าน ซึ่งจะยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียด
ในตารางที่ 56

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผล

1. ในการคาดคะเนความต้องการข้าราชการครูตามตัวแบบที่ 1 มีความต้องการข้าราชการครูจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้มุ่งให้ครู 1 คนรับผิดชอบนักเรียนจำนวน 25 คน เป็นเกณฑ์ วิธีการนี้จึงเหมาะสำหรับจังหวัดที่มีโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องไม่ต่ำกว่า 25 คน สำหรับจังหวัดที่มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากและมีจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องต่ำกว่า 25 คน จะทำให้ครูแต่ละคนต้องรับภาระนักเรียนมากกว่า 1 ชั้นเรียน ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนลดลง
2. ในการคาดคะเนความต้องการข้าราชการครูตามตัวแบบที่ 2 มีความต้องการครูมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากคำนึงถึงจำนวนห้องเรียน เป็นเกณฑ์ ซึ่งนับได้ว่ามีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ถึงเล็กมาก คือมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน เป็นจำนวนมาก จากสถิติปี พ.ศ. 2529 พบว่ามีจำนวนถึง 10,800 โรงเรียน หรือร้อยละ 34.467 ของโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม การที่ตัวแบบที่ 2 กำหนดให้จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนมีจำนวนคงที่และสูงถึง 40 คนต่อ 1 ห้องเรียน จึงทำให้ความต้องการข้าราชการครูที่คำนวณได้สูงเกินกว่าความเป็นจริงเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้พิจารณาได้จากสถิติปี พ.ศ. 2528 พบว่าโดยเฉลี่ยทั่วประเทศมีจำนวนนักเรียน 20 คนต่อ 1 ห้อง โดยจะอยู่ในช่วง 18 - 38 คนต่อ 1 ห้องเรียน ดังนั้น การคาดคะเนตามตัวแบบนี้ทำให้ต้องใช้งบประมาณมากเกินความจำเป็น
3. ในการคาดคะเนความต้องการข้าราชการครูตามตัวแบบที่ 3 เป็นการผสมผสานระหว่างตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2 ซึ่งเป็นตัวแบบที่ ก.ค. กำหนดให้ใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณอัตรากำลังข้าราชการครูระดับประถมศึกษาชั้น นั้นว่าเป็นตัวแบบที่เหมาะสมกับการคาดคะเนความต้องการข้าราชการครูในภาพรวมทั้งประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากมิได้คำนึงถึงความรับผิดชอบของครูที่มีต่อนักเรียนจำนวน 25 คนเท่านั้น หากแต่คำนึงถึงจำนวนห้องเรียนที่มีอยู่ด้วยทำให้ได้จำนวนข้าราชการครูสอดคล้องกับความต้องการในภาพรวมทั้งประเทศ ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดที่มีจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนั้นในการวางแผนกำลังคนของข้าราชการครูที่จะกล่าวต่อไปจึงหมายถึงเฉพาะจำนวนข้าราชการครูที่

ต้องการตามตัวแบบที่ 3 นี้

4. ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนนั้น พบว่าข้าราชการครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครูมากที่สุด ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร และด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนรองลงมาตามลำดับ ดังนั้นในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) จึงควรพัฒนาข้าราชการครูตามแนวทางดังกล่าว โดยกำหนดเป็นนโยบายให้ข้าราชการครูได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและแบบแผนเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งจากการพัฒนาข้าราชการครูในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ที่ผ่านมายังขาดความเป็นระบบ การประเมินและติดตามผล ตลอดจนขาดจุดยืนในการพัฒนาข้าราชการครูดังกล่าว อย่างไรก็ตามในช่วงต่อเนื่องระหว่างแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 และ 6 กระทรวงศึกษาธิการ โดย สปช. ได้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว พยายามหาแนวทางที่จะพัฒนาข้าราชการครูอย่างจริงจังและทั่วถึงทั่วประเทศ จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มพูนประสิทธิภาพครูผู้สอน ในปี พ.ศ. 2528 - 2529 โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ข้าราชการครูตื่นตัวจากระบบการเรียนการสอนแบบ เก่าคือยึดถือการบรรยาย เป็นหลักมาสู่การเรียนการสอนแบบใหม่ที่เน้นการใช้สื่อต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 จัดตั้งสำนักงานพัฒนากระบวนการเรียนการสอนประถมศึกษา (สพ.) (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529) เพื่อเร่งรัดพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจนสามารถยกระดับสมรรถภาพการเรียนของนักเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ อย่างไรก็ตามโครงการดังกล่าวเน้นที่กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ โดยมีสมมติฐานว่าข้าราชการครูมีความรู้เป็นอย่างดีแล้ว แต่ผลจากการวิจัยจะเห็นได้ว่าข้าราชการครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู เป็นอันดับแรก ดังนั้นในการพัฒนาข้าราชการครูจึงควรคำนึงถึงความรู้ของครูด้วย และโดยเหตุที่โครงการดังกล่าวอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการพัฒนาข้าราชการครูแนวใหม่ จึงยังขาดมาตรการในการประเมินและติดตามผลที่แน่ชัด จึงควรเร่งดำเนินการหามาตรการในการประเมินและติดตามผลการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนที่แน่ชัด เพื่อให้กระบวนการพัฒนาข้าราชการครูมีความต่อเนื่องและมีการปรับปรุงให้

ตรงกับความจำเป็นและความต้องการของข้าราชการครูในที่สุด

5. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับตัวครู ขนาดของโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน พบว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน ดังนั้นในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรม สัมมนา ฯลฯ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านต่าง ๆ จึงควรจำแนกกลุ่มข้าราชการครูที่เข้ารับการอบรมหรือสัมมนาตามอายุ คุุณวุฒิ ประสบการณ์ในการสอน ขนาดของโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ทั้งนี้เพื่อจะได้กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมหรือสัมมนาที่มีความต้องการพัฒนา คล้ายคลึงกัน และสอดคล้องตามความจำเป็นของข้าราชการครูแต่ละกลุ่ม

6. จากการวิเคราะห์เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน พบว่ากลุ่มบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน เป็นกลุ่มตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพดังกล่าวได้มากกว่ากลุ่มตัวพยากรณ์อื่น ๆ แสดงว่า การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนของผู้บังคับบัญชา เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการพยากรณ์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับงานวิชาการ และการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการกับกลุ่มโรงเรียน ตลอดจนการให้ครูจัดทำกิจกรรมการสอนและ เตรียมการสอน เป็นรายคาบ จะช่วยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนมากขึ้น อันจะส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

7. เมื่อ เปรียบ เทียบกับมาตรการการพัฒนาบุคลากรสายผู้สอนในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอนที่ได้จากการวิจัยมีความสอดคล้องกับมาตรการดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 มีมาตรการสำคัญในการพัฒนาบุคลากรสายผู้สอน ได้แก่ เร่งพัฒนาครู/อาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในวิธีการสอนตามหลักสูตร ตลอดจนมีความสามารถในการผลิตสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและสามารถ เลือกใช้สื่อและอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน รวมทั้งการพัฒนาเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนการสอน ให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ

และการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ และมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนที่ได้จากการวิจัยที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของข้าราชการครู ได้แก่ ทำการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านความรู้ของครู เป็นอันดับแรก โดยเน้นให้ข้าราชการครูมีความรู้ในหลักการวิเคราะห์ข้อสอบ นโยบาย เป้าหมายและมาตรการการพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 นโยบายและเป้าหมายการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ประเภทและเทคนิคการใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่ไม่ใช่บรรยาย และทำการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร โดยเน้นทักษะในด้านการจัดศูนย์การเรียนการผลิตและใช้ชุดการสอน และการฝึกให้นักเรียนทำการทดลองตามกระบวนการวิทยาศาสตร์อย่างง่าย และทำการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนด้านทักษะในการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นทักษะในด้านการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตลอดจนการฝึกให้เด็กมีทักษะในการคิดคำนวณและติดตามหลักเหตุผล สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสนับสนุนแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งมีนโยบายสำคัญคือ เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะ พร้อมทั้งความงามทางคุณธรรม จริยธรรมและสุขภาพอนามัย รวมทั้งสนองตอบนโยบายการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งมีนโยบายเร่งปรับปรุงสถานศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพทัดเทียมกัน และมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ทั้งสามารถตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพและความจำเป็นของท้องถิ่นอย่างแท้จริง และปรับปรุงการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเอาหลักการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ตลอดจนสามารถใช้เทคโนโลยีจำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. เมื่อ เปรียบ เทียบกับวัตถุประสงค์และ เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนและแรงงาน ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) พบว่า แนว

ทางการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนที่ได้จากการวิจัยซึ่งกล่าวแล้วในข้อ 7 นั้น มีความสอดคล้องและสนองตอบต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนให้มีความรู้ สติปัญญา เหตุผล คุณธรรมและวัฒนธรรม มีพละนาถัย สมบูรณ์ มีทักษะในการประกอบอาชีพ ฟึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมมีความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีที่เหมาะสม และเป็นกำลังในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ 2 ประการคือ (1) จัดการศึกษาและฝึกอบรมทั้งในและนอกระบบ โรงเรียนให้แก่ นักเรียน นักศึกษาและคนทั่วไปให้เป็นคนดีมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ซยัน ฟึ่งตนเอง ตลอดจนมีพื้นฐานความรู้ในวิชาชีพ และเจตคติที่มุ่งมั่นในการพัฒนาเพียงพอในการดำเนินชีวิตประจำวัน การอพยพและมีส่วนร่วมในสังคม (2) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในทุกระดับการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนและประชาชนทั่วไปให้สามารถพัฒนาชีวิต ครอบครัว และชุมชนให้เกิดคุณภาพในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถประกอบอาชีพ ส่วนตัวหรือสร้างงานด้วยตนเองได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตลอดช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) และฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) จำนวนอัตราข้าราชการครูที่มีอยู่มาก เกินกว่าความต้องการ ดังนั้น เมื่ออัตรากำลังข้าราชการครูที่เกินกว่าความต้องการดังกล่าวว่างลง จึงควรทำการยุบอัตรากำลังหรือตัดโอนอัตรากำลังไปให้แก่งานหน่วยงานทางราชการอื่น ๆ ที่ขาดแคลนอัตรากำลัง ทั้งนี้ต้องทำการศึกษาเป็นเฉพาะกรณีไป โดยไม่ควรใช้อัตราดังกล่าวเพื่อการบรรจุหรือแต่งตั้งข้าราชการครูอีก
2. จากการเปรียบเทียบกับจำนวนข้าราชการครูที่มีอยู่ ซึ่งพบว่าในบางจังหวัด มีจำนวนข้าราชการครูเกินกว่าความต้องการ แต่ในบางจังหวัดกลับมีข้าราชการครูน้อยกว่าความต้องการ ตัวอย่างเช่น กรุงเทพมหานคร, กาฬสินธุ์, นครศรีธรรมราช, นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา, มหาสารคาม, สงขลา, สมุทรสงคราม, อุตรดิตถ์ ฯลฯ จังหวัดดังกล่าวนี้พบว่า ตลอดช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 และ 7 มีข้าราชการครูมาก เกินกว่าความต้องการและมีข้อที่น่าสังเกตุอีกประการหนึ่ง คือจังหวัดดังกล่าวอัตรการสูญเสีย

ครูสุทธิติตติลลอบ ทั้งนี้ เนื่องจากมีข้าราชการครูมาช่วยราชการ เป็นจำนวนมากกว่าอัตราที่กำหนดที่มีอยู่ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดระเบียบในการรับข้าราชการครูมาช่วยราชการให้มีความรัดกุม และคำนึงถึงจำนวนครูที่มีอยู่ด้วย เพื่อมิให้มีจำนวนข้าราชการในบางจังหวัดมากเกินไปจนเกิดความเดือดร้อน นอกจากนี้แล้วควรมีการพิจารณาโยกย้ายข้าราชการครูในจังหวัดที่มีจำนวนข้าราชการครูมากเกินไปดังกล่าวแล้วไปแต่งตั้งในจังหวัดที่ยังขาดครู เช่น จังหวัดชัยภูมิ, นครพนม, บุรีรัมย์, เพชรบูรณ์, แม่ฮ่องสอน, ศรีสะเกษ, สุราษฎร์ธานี, สุรินทร์, หนองคาย, อุตรธานี ฯลฯ โดยอาจมีการให้สวัสดิการพิเศษสำหรับข้าราชการครูที่ไปประจำในท้องที่ขาดแคลนครู ทั้งนี้ เพื่อเป็นการดึงดูดให้ข้าราชการครูมีความสนใจที่จะย้ายไปประจำในท้องที่ดังกล่าว

3. เมื่อความต้องการข้าราชการครูลดลงตลอดช่วง 10 ปีข้างหน้า ดังนั้นสถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครูต่าง ๆ จึงควรลดปริมาณการผลิตลง โดยทำการจัดหลักสูตรพิเศษระยะสั้นมากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพในการสอนของข้าราชการครูที่ประจำการอยู่แล้ว ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนนำวิทยาการใหม่ ๆ มาเผยแพร่แก่ข้าราชการครูประจำการให้มีการพัฒนาสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนองตอบต่อความจำเป็นและความต้องการของข้าราชการครูสายผู้สอน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า ข้าราชการครูสายผู้สอนมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการด้านต่าง ๆ ตามลำดับความต้องการดังนี้ (1) ด้านความรู้ของครู (2) ด้านทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การฝึกและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ (3) ด้านทักษะในการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

4. กระทรวงศึกษาธิการ โดย สปช. ควรมีแนวนโยบายและวางมาตรการเพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนต่าง ๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน โดยเน้นให้ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับงานวิชาการ การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการกับกลุ่มโรงเรียน และสนับสนุนให้ครูทำแผนการสอน ทำกิจกรรมการสอนและการเตรียมการสอนรายคาบ เป็นต้น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความสนใจและตื่นตัวที่จะพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของตนอยู่เสมอ และเมื่อมีการจัดการฝึกอบรมและหรือสัมมนา ข้าราชการครูจะมีความต้องการและเต็มใจเข้ารับการจัดฝึกอบรมและหรือสัมมนาดังกล่าว ตลอดจนนำสิ่งที่ได้จากการฝึกอบรมและหรือสัมมนานั้นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้บริหารของแต่ละโรงเรียนจะต้องนำแนวนโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

และ สปช. จะต้องติดตามผลการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ รับผิดชอบในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนต่าง ๆ และติดตามผลการดำเนินการดังกล่าว โดยให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ มีอิสระในการดำเนินการให้เหมาะสมตามความต้องการ

5. สำนักงาน ก.ค. ซึ่งเป็นองค์กรกลางในการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู และ สปช. ซึ่งเป็นกรมเจ้าสังกัด ร่วมกันวางนโยบายและมาตรการเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูในระยะยาวโดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภายใต้แนวนโยบายดังกล่าวจัดทำเป็นแผนงานและโครงการในการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอน โดยจำแนกอย่างชัดเจนว่าแผนงานใด โครงการใด อยู่ในปีใดของแผน ทั้งนี้เพื่อให้การจัดทำแผนงานและโครงการเป็นไปตามลำดับความจำเป็นและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย คือข้าราชการครูสายผู้สอน รวมทั้งให้ความสำคัญต่อเนื้อหาของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ด้วย นอกจากนี้แล้วในแต่ละแผนงานและโครงการจะต้องระบุวิธีการและระยะเวลาการประเมินและติดตามผลอย่างชัดเจน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของแต่ละแผนงานและโครงการ เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ในการศึกษาวิจัยต่อไป จากจำนวนข้าราชการครูที่ต้องการในแต่ละจังหวัด ควรทำการศึกษาค้นคว้าความต้องการของข้าราชการครูในเรื่องเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา และสาขาวิชาเอกของข้าราชการครู จำแนกเป็นรายโรงเรียน
2. ควรศึกษาอัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนต่อครูที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนและอัตราส่วนระหว่างจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน โดยศึกษาในภาพรวมทั้งประเทศ และเฉพาะกรณีจำแนกเป็นรายจังหวัด
3. ควรศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพในการปฏิบัติการสอนของข้าราชการครูสายผู้สอน โดยศึกษาเฉพาะกรณี จำแนกเป็นรายจังหวัด
4. ควรศึกษาวิจัยเพื่อวางแผนกำลังคนของข้าราชการครูในระดับการศึกษาอื่น ๆ อาทิ ระดับอนุบาล มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา หรืออุดมศึกษา เป็นต้น